

OPETTAJAT JA REHTORIT SUOMESSA 2019

Vapaa sivistystyö

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Raportit ja selvitykset 2020:15

© Opetushallitus

Raportit ja selvitykset 2020:15

ISBN 978-952-13-6702-1 (pdf)

ISSN-L 1798-8918

ISSN 1798-8926 (pdf)

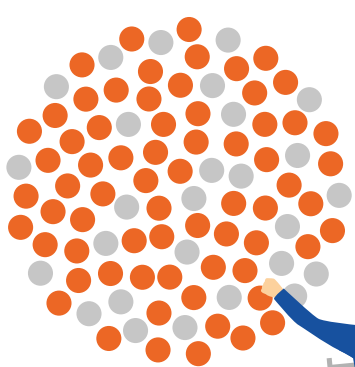
Taitto: Grano Oy

www.oph.fi

SISÄLTÖ

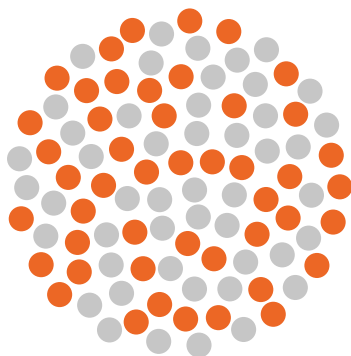
JOHDANTO	.5
VAPAAN SIVISTYSTYÖN OPETTAJAT	.7
Opettajien muodollinen kelpoisuus lisääntynyt	7
Maahanmuuttajille suunnatun koulutuksen merkitys kasvaa edelleen	8
Vapaan sivistystyön opettajistosta selvästi yli puolet 50 vuotta täyttäneitä	9
Valtaosa opettajista on naisia	10
Vapaan sivistystyön opettajisto maakunnittain	10
Osallistuminen täydennyskoulutukseen ja asiantuntijavaihtoon	11
LIITETIEDOSTOT	12

VAPAA SIVISTYSTYÖ

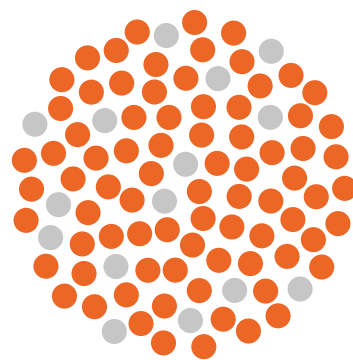
73%

Naisten osuus
opettajista

57%

50 vuotta täyttäneiden
opettajien osuus

85%

Kelpoisten opettajien
osuus

JOHDANTO

Opettajat ja rehtorit Suomessa -tiedonkeruita on tehty ja niiden tuloksia on julkaistu kolmen vuoden välein vuodesta 1999 saakka. Työtä on johtanut opetus- ja kulttuuriministeriö ja tiedonkeruusta on vastannut Tilastokeskus. Nyt julkaisuvuorossa ovat järjestyksessä kuuden, vuonna 2019 toteutetun tiedonkeruun tulokset, joiden raportointi on tehty yhteistyössä Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijoiden kanssa.

Tulokset julkaistaan tällä kertaa kahdessa erässä ja erillisten raporttien sarjana, josta tämä vapaata sivistystyötä käsittelevä raportti on osa. Ensimmäisessä vaiheessa julkaistaan esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta, ammatillista koulutusta, vapaata sivistystyötä ja ruotsinkielistä koulutusta sekä esi- ja perusopetuksen opetusryhmien kokoa koskevat raportit. Tarkastelun kohteena ovat mm. opettajien ja rehtorien kelpoisuus, tehtävä- sekä ikä- ja sukupuolirakenteet. Toisessa vaiheessa julkaisuvuorossa ovat katsaukset opettajien täydennyskoulutukseen sekä opettajakoulutuksen tulevaisuuden näkymiin. Lisäksi julkaistaan opettajankoulutukseen vuonna 2020 hakeneita koskeva raportti, joka perustuu Opetushallituksen tietovarantoihin ja korkeakouluilta erikseen koottuihin tietoihin.

Tiedonkeruussa oli vuonna 2019 ensimmäistä kertaa mukana myös taiteen perusopetus, mutta aineiston kattavuuden puutteista johtuen tuloksia ei valitettavasti voi raportoida.

Vuoden 2019 tiedonkeruu on toteutettu kouluilta ja oppilaitoksilta saatujen opettajien yhteystietojen avulla ja tässä raportoitavat tulokset perustuvat opettajien itsensä antamiin tietoihin. Tiedonkeruun perusjoukon muodostivat Tilastokeskuksen vuoden 2018 oppilaitosrekisterin 3 277 oppilaitosta, joista lähes 95 prosenttia toimitti opettajiensa yhteystiedot tiedonkeruun toista ja varsinaista vaihetta varten. Tiedonkeruun vastausaste on vaihdellut eri vuosina ja eri koulutusasteiden kohdalla. Nyt vastausaste jäi merkittävästi alhaisemmaksi kuin edellisessä tiedonkeruussa vuonna 2016.

Tilastokeskuksen mukaan vastausasteen heikentymisen syynä voivat olla opettajien yhteystietojen kattavuudessa ja laadussa ilmenneet ongelmat sekä vastausmotivaation lasku. Tulosten luotettavuutta ja laatua on kuitenkin pystytty varmistamaan perustietoaineiston avulla. Tiedonkeruuseen vastanneiden opettajien joukko on suhteellisen edustava opettajien ikärakenteen, sukupuolen ja opetettavan aineen suhteen. Vastanneet edustivat myös tasapuolisesti eri tyyppisiä- ja kokoisia oppilaitoksia eri puolella Suomea. Pientä vinoumaa aineistoon tuovat kuitenkin puutteet opetuskieltä, oppilaitostyyppiä sekä opettajankelpoisuutta koskevissa tiedoissa; vinoumaa ei ole korjattu aineistoa painottamalla. Selvästi laskenut vastausprosentti on myös saattanut tuoda selkeitä muutoksia maakunnittaiseen tarkasteluun.

Raporttisarjan toimituskunnan on muodostanut laaja joukko asiantuntijoita Opetushallituksesta ja opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Olemme työskennelleet läpi korona-kevään ja sen jälkeen onneksi rauhallisemman kesän ja alkusyksyn etätyöolosuhteissa aiheen parissa. Lämmin kiitos kaikille kirjoittajille ja aineistojen käsitteijöille!

Eri koulutusmuotoja ja teemoja käsittelevät julkaisut löydät osoitteesta oph.fi | Tilastot ja julkaisut | Tilastot | Tilastoja opettajista ja rehtoreista. Samasta osoitteesta löytyy myös Tilastokeskuksen laatima tutkimusseloste sekä aikaisempia opettajatiedonkeruita koskevat julkaisut ja raportit. Sähköiset opettajaraportit löytyvät opetushallinnon yhteisestä tilastopalvelu Vipusesta osoitteesta <https://vipunen.fi/fi-fi>

Kiinnostavia lukuhetkiä,

koko toimituskunnan puolesta,

Raakel Tiihonen, toimituskunnan puheenjohtaja

VAPAAN SIVISTYSTYÖN OPETTAJAT

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta tukea yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisössä. Olennainen piirre vapaassa sivistystyössä on, että se ei ole tutkintotavoitteista eikä sen sisältöjä säädellä lainsäädännössä. Vuodesta 2018 alkaen vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat lisäksi toteuttaneet Opetushallituksen erityisavustuksella erityisesti perustaitojen ja digitaalisten taitojen vahvistamiseen liittyvää aikuiskoulutusta.

Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansanopistot, kansalaisopistot, opintokeskukset, liikunnan koulutuskeskukset ja kesäyliopistot. Opettajat Suomessa 2019 -tiedonkeruussa mukana olleita vapaan sivistystyön oppilaitostyyppisiä olivat kansalaisopistot, kansanopistot, opintokeskukset ja liikunnan koulutuskeskukset.

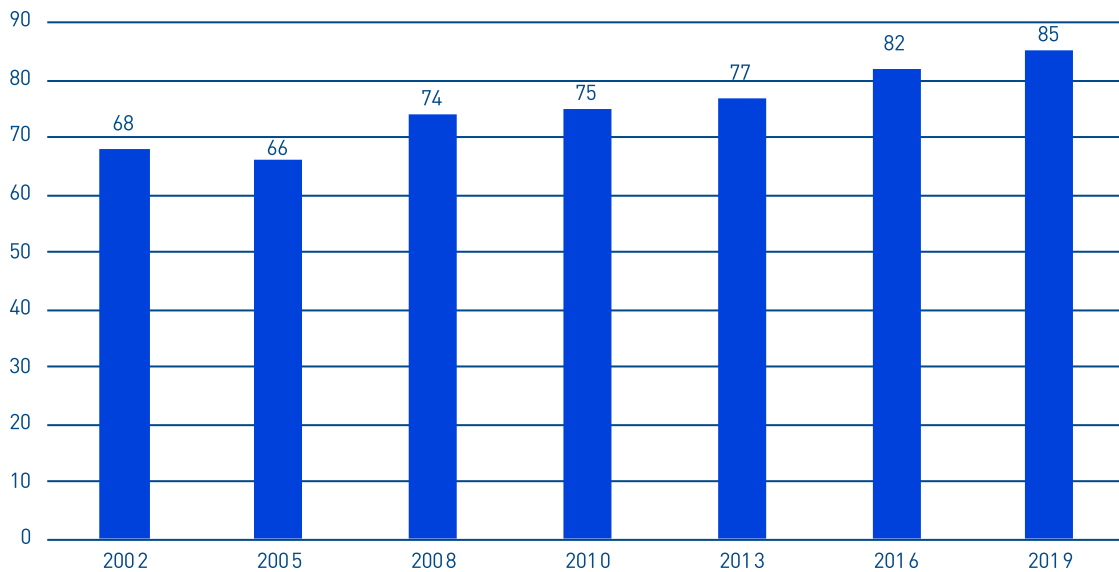
Vuoden 2019 tiedonkeruun vastausaste jäi aikaisempia opettajatiedonkeruita alhaisemmaksi. Tämän vuoksi vapaan sivistystyön opettajien tilannetta tarkastellaan tässä katsauksessa erikseen pääasiassa vain volyymiltaan suurimpien oppilaitostyyppien, kansalaisopistojen ja kansanopistojen osalta. Kaikkiaan vapaan sivistystyön oppilaitosten opettajista 996 opettajaa vastasi kyselyyn. Tämä tarkoittaa noin 48 prosentin vastausastetta.

Opettajien muodollinen kelpoisuus lisääntynyt

Tarkasteltaessa vapaan sivistystyön opettajien kelpoisuutta voidaan pidemmän aikajakson kehityksestä todeta, että vapaan sivistystyön lain määrittämien kelpoisten opettajien osuus on ollut kasvusuunnassa. Vuonna 2019 vapaan sivistystyön päätoimisista opettajista 85 prosenttia oli muodollisesti kelpoisia hoitamassaan tehtävässä, kun vuonna 2005 muodollinen opettajankelpoisuus oli vain 66 prosentilla. Volyymiltaan suurimmassa oppilaitostyyppissä, kansalaisopistoissa, muodollisesti kelpoisten opettajien osuus oli 87 prosenttia. Edelliseen, vuoden 2016 tiedonkeruuseen verrattuna kansalaisopistoissa opettavien kelpoisuus on kohentunut kolmella prosenttiyksiköllä.

Vapaan sivistystyön lain määrittämän opettajien kelpoisuuden kohentumisesta huolimatta opetushenkilöstön pätevyys on myös vapaassa sivistystyössä yksi laadun kehittämisen haasteista. Yleisin tuntiopettajien pätevyyden puuttumisen syy on, että vaikka opettajalla on opettamansa alan ammatillinen pätevyys, pedagogista pätevyyttä ei ole hankittu. Kun tarkastellaan vapaan sivistystyön opettajistoa, sekä päätoimisia että tuntiopettajia, kokonaisuutena, voidaan havaita, että pedagogiset opinnot puuttuivat noin 11 prosentilta kaikista opettajista. Lain säätämä kelpoisuus on alhaisinta tekniikan ja liikenteen alalla ja sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla, joissa se jää alle 75 prosentin.

Vuodesta 2019 alkaen on myönnetty erityisavustusta kohdennettuna vapaan sivistystyön henkilöstön koulutukseen. Henkilöstökoulutuksen painopisteinä ovat olleet perustaitojen opettaminen, digitaalisten taitojen opettaminen, maahanmuuttajien yhteiskunta- ja työelämätaitojen opettaminen, johtaminen ja kehittäminen sekä yhteisölliset pedagogiset taidot.

KUVIO 1. MUODOLLISESTI KELPOISET VAPAAN SIVISTYSTYÖN OPETTAJAT VUOSINA 2002-2019, %-OSUUS KAIKISTA OPETTAJISTA

Eri opettajaryhmissä kelpoisuus on korkeinta johtavassa asemassa olevilla opettajakunnan edustajilla (rehtorit, johtajat, apulaisrehtorit, aluerehtorit ja vararehtorit). Kaikki kyselyyn vastanneet kansalais- ja kansanopistojen apulais-, alue- ja vararehtorit täyttivät muodollisen kelpoisuuden vaatimukset. Sen sijaan rehtoreiden kelpoisuustilanne näyttäisi hieman edellisestä tiedonkeruusta laskeneen. Kansalaisopistoissa työskentelevistä päätoimisista tuntiopettajista 57 prosenttia täytti kelpoisuusvaatimukset. Vastaava osuus kansanopistoissa oli 75 prosenttia.

Maahanmuuttajille suunnatun koulutuksen merkitys kasvaa edelleen

Maahanmuuttajille suunnatun koulutuksen merkitys vapaassa sivistystyön koulutustarjonnassa on ollut viime vuosina kasvussa. Maahanmuuttajille toteutetun koulutuksen opettajien lain säätämä kelpoisuus on selvityksen mukaan kansalaisopistoissa 80 prosentilla ja kansanopistoissa 85 prosentilla opettajista.

Opetushallituksen erilliselvityksen mukaan¹ vapaan sivistystyön oppilaitosten opiskelijarakenne ja henkilöstön rakenne vastaavat maahanmuuttajaosuuksiltaan hyvin maan väestön rakennetta. Selvityksessä ilmeni myös, että valtaosa maahanmuuttajille suunnatusta koulutuksesta oli kielikoulutusta.

Opettajat Suomessa -kyselyyn vastanneista suomi toisena kielenä -opettajista 86 prosenttia täytti muodollisen kelpoisuuden vaatimukset. Opetettavista aineista ”suomalainen yhteiskunta- ja työelämätaito” sekä ”muu maahanmuuttajille tarkoitettu koulutus” kaikki opettajat

¹ Opetushallitus / raportit ja selvitykset 2016:4/ toim. Leena Saloheimo

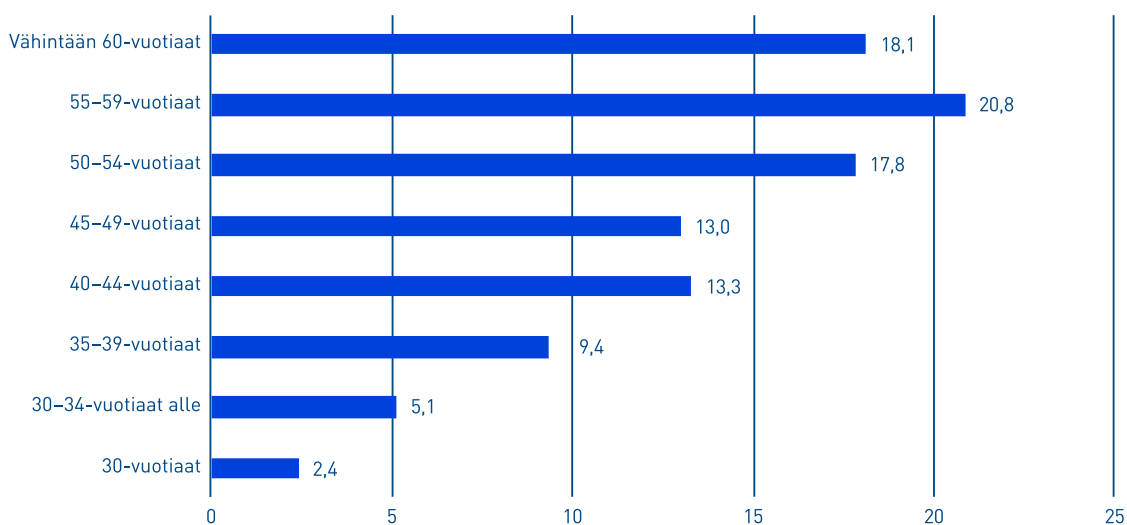

täyttivät kelpoisuusvaatimukset. Vapaan sivistystyön kaikki opetettavat aineet huomioiden kelpoisten opettajien osuudet vaihtelivat 40–100 prosenttiin.

Vapaan sivistystyön opettajistosta selvästi yli puolet 50 vuotta täyttäneitä

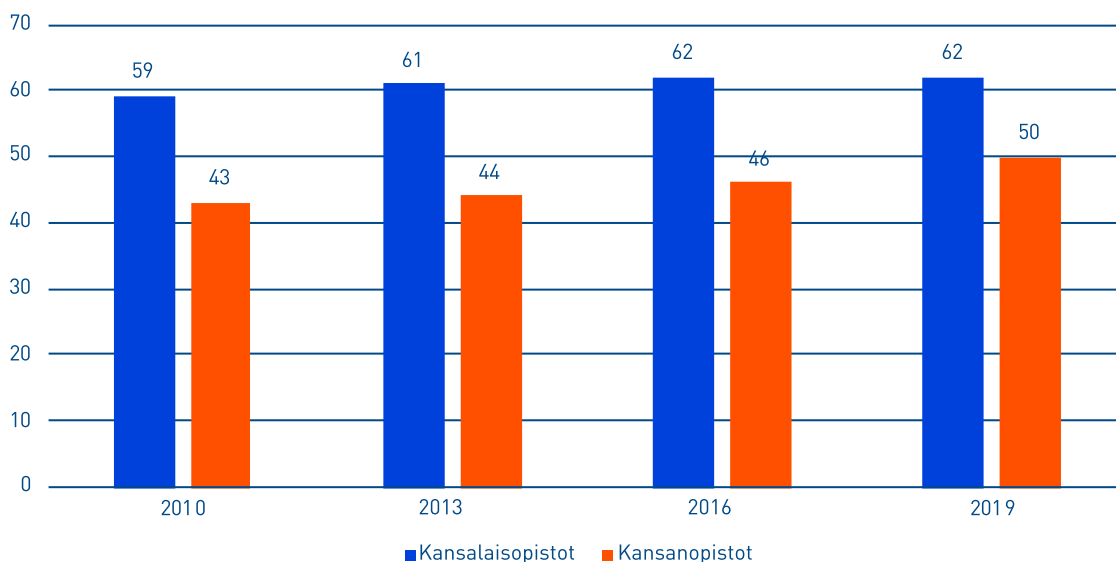
Vapaan sivistystyön opettajisto on kokonaisuutena tarkastellen varsin ikääntynyttä. Yli puolet (57 prosenttia) kaikista opettajista on täyttänyt 50 vuotta. Yli 60 vuotta täyttäneitä on 18 prosenttia ja nuoria, alle 30-vuotiaita opettajia on 2,4 prosenttia kaikista opettajista. Edellisiin tiedonkeruisiin verrattuna opettajiston ikääntyminen on edelleen jatkunut. Koska opettavien aineiden lain säätämä kelpoisuus edellyttää sekä opetettavan aineen korkea-asteen tutkintoa että pedagogista kelpoisuutta, on selvää, että niiden hankkiminen vie aikaa ja edellyttää myös kokemusta alalta sekä usein myös opetuskokemusta. Tämä osaltaan nostaa opettajien keskimääräistä ikää.

Opettajaryhmittäin tarkasteltuna kansalaisopistojen ja kansanopistojen opettajakunnan ikärakenne noudattelee useimmissa oppilaitoksissa luonnollista urakehitystä. Vanhin ikärakenne on johtavassa asemassa olevilla, sitten tulevat opettajat ja tuntiopettajat. Kansalaisopistojen opettajista vain 12 prosenttia on alle 40-vuotiaita, mutta 62 prosenttia on täyttänyt jo 50 vuotta.

KUVIO 2. VAPAAN SIVISTYSTYÖN OPETTAJIEN PROSENTUAALINEN JAKAUTUMINEN IKÄRYHMITÄIN VUONNA 2019

Kansalaisopistojen ja kansanopistojen yli 50-vuotiaiden opettajien osuus opettajakunnasta on 2010-luvun kuluessa entisestään hieman lisääntynyt. Kun vuonna 2010 kansalaisopistojen opettajista 59 prosenttia oli yli 50-vuotiaita, oli vastaava osuus noussut tuoreimmassa vuoden 2019 tiedonkeruussa kolme prosenttiyksikköä. Kansanopistojen yli 50-vuotiaiden opettajien osuus oli noussut samassa ajassa seitsemän prosenttiyksikköä ja oli nyt 50 prosenttia.

KUVIO 3. KANSALAIPOISTOJEN JA KANSANOPISTOJEN YLI 50-VUOTIAIDEN OPETTAJIEN %-OSUUS KAIKISTA OPETTAJISTA VUOSINA 2010-2019

Valtaosa opettajista on naisia

Naiset toimivat myös selvänä enemmistönä kansalaisopistojen rehtoreista ja oppilaitosten johtajista. Toisessa erikseen tarkastellussa oppilaitostyyppissä, kansanopistoissa, valtaosa rehtoreista oli taas miehiä. Kaikista kansalaisopistoissa opettavista opettajista naisia oli 79 prosenttia ja kansanopistoissa 70 prosenttia.

Vapaan sivistystyön opettajisto kokonaisuutena on naisvaltaista, eikä tässä suhteessa ole tapahtunut mainittavaa muutosta viimeisen kymmenen vuoden aikana. Maakunnittain tarkasteltuna Satakunnassa toimivista vapaan sivistystyön opettajista yli 89 prosenttia on naisia. Vähiten naisenemmistö painottuu Kanta-Hämeen maakunnassa, jossa naisten osuus oli 56 prosenttia.

Selitys tähän voi löytyä myös vapaan sivistystyön osallistujaprofiilista. Lähes 80 prosenttia osallistujista on naisia, jolloin myös opetustarjonnan painopiste on naisille suunnatuissa opinnoissa.

Vapaan sivistystyön opettajisto maakunnittain

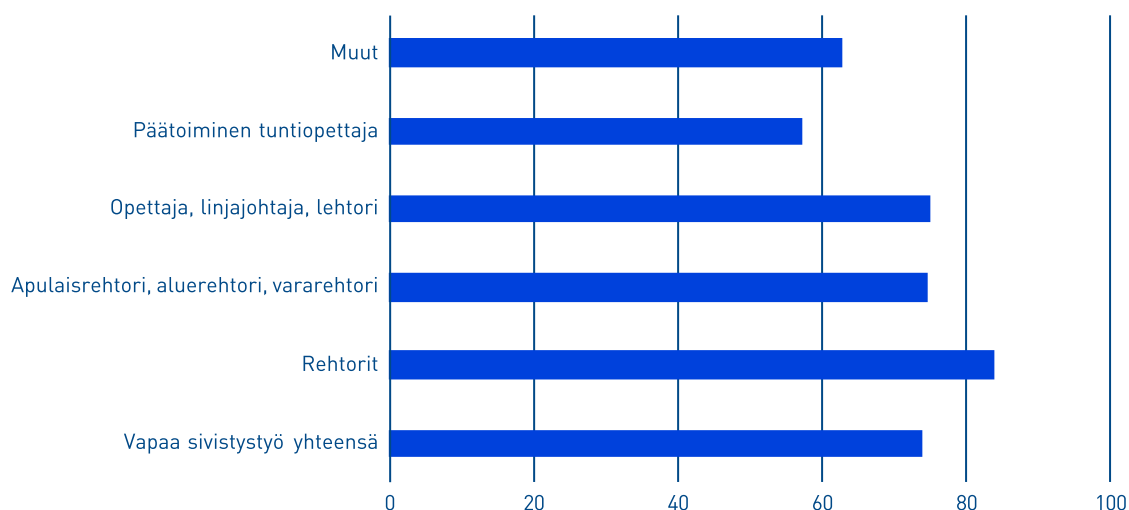
Vapaan sivistystyön opettajiston kelpoisuustilanne vaihteli alueellisesti jonkin verran. Maakunnittain paras kelpoisuustilanne oli Keski-Pohjanmaan ja Satakunnan maakunnissa, joissa kaikki kyselyyn vastanneet opettajat olivat muodollisesti kelpoisia hoitamaansa tehtävään. Kolmanneksi paras kelpoisuustilanne oli Keski-Suomessa (96,2 % muodollisesti kelpoisia) ja neljänneksi paras Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa (93,3 % muodollisesti kelpoisia). Myös Pohjanmaan ja Päijät-Hämeen maakunnissa toimivien opettajien kelpoisuusaste ylitti 90 prosenttia. Haastavin kelpoisuustilanne oli Etelä-Pohjanmaalla, jossa muodollisesti kelpoisten opettajien osuus jäi 74 prosenttiin.

Maakuntien väliset erot voivat osittain selittyä sillä, että vain osassa maakuntia tarjotaan opettajien pedagogisia opintoja, joita edellytetään vapaan sivistystyön opettajankelpoisuuteen.

Suhteellisesti eniten 50-vuotiaita ja sitä vanhempia opettajia työskenteli Satakunnan, Etelä-Karjalan, Etelä-Savon ja Lapin maakuntien oppilaitoksissa, joissa kaikissa 50 vuotta täyttäneiden opettajien osuus ylitti 70 prosenttia. Vähiten 50 vuotta täyttäneitä opettajia toimi Päijät-Hämeen maakunnassa, jossa kyseisen ikäryhmän opettajien osuus jäi 50 prosenttiin. Kaikista vapaan sivistystyön opettajista 57 prosenttia oli yli 50-vuotiaita, mikä on hieman suurempi osuus kuin edellisessä opettajia koskeneessa tiedonkeruussa.

Osallistuminen täydennyskoulutukseen ja asiantuntijavaihtoon

Vapaan sivistystyön rehtorit osallistuivat aikaisempaa aktiivisemmin täydennyskoulutukseen tai asiantuntijavaihtoon. Vuoden 2015 aineistoon verrattuna osallistumisprosentti oli kasvanut etenkin päätoimisten tuntiopettajien osalta merkittävästi. Kun vuonna 2015 vain 39 prosenttia päätoimisista tuntiopettajista osallistui täydennyskoulutukseen, oli vastaava osuus vuonna 2018 57 prosenttia. Kokonaisuudessaan vapaan sivistystyön opettajien osallistumisaktiivisuus nousi edellisestä tiedonkeruusta yli kahdeksan prosenttiyksikköä. Kasvusta huolimatta vapaan sivistystyön opettajat täydentävät osaamistaan täydennyskoulutuksena selkeästi perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opettajistoa vähemmän. Työnantajien halu ja mahdollisuus tarjota täydennyskoulutusta opettajille, jotka työskentelevät pääosin toiselle työnantajalle, ja siihen käytettävän työajan korvaaminen voivat olla merkittäviä esteitä koulutukseen osallistumiselle. Vähäistä osallistumista voivat selittää vapaan sivistystyön tuntiopettajien haasteelliset ja vaihtelevat työajat sekä työt useissa eri toimipisteissä. Sitoutuminen pidempikestoisiin täydennyskoulutuksiin sekä eri työyhteisöjen omiin koulutuksiin on ollut heille haastavaa.

KUVIO 4. VAPAAN SIVISTYSTYÖN KOULUTUKSEN PÄÄTOIMISTEN OPETTAJIEN OSALLISTUMINEN TÄYDENNYSKOULUTUKSEEN TAI ASIAANTUNTIJAVAIHTOON TEHTÄVÄTYYPIN MUKAAN VUONNA 2018 (%)

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

LIITETIEDOSTOT

TAULUKKO NRO 1

Vapaan sivistystyön päätoimisten opettajien opettajakelpoisuus oppilaitostyypeittäin vuosina 2002-2019

TAULUKKO NRO 2

Naisten osuus tehtävätyypin mukaan vuonna 2019. (Kansalaisopistot ja kansanopistot)

TAULUKKO NRO 3.

Kansalaisopistojen ja kansanopistojen päätoimisten opettajien opettajakelpoisuus tehtävätyypin mukaan vuonna 2019

TAULUKKO NRO 4.

Kansalaisopistojen ja kansanopistojen päätoimisten opettajien opettajakelpoisuus koulutusaloittain vuonna 2019, (%)

TAULUKKO NRO 5.

Vapaan sivistystyön opettajiston ikäjakauma tehtävätyypeittäin vuonna 2019

TAULUKKO NRO 6.

Opettajan eniten opettama aine vapaassa sivistystyössä 2019

TAULUKKO NRO 7.

Vapaan sivistystyön opettajiston kelpoisuus maakunnittain 2019

TAULUKKO NRO 8.

Vähintään viisikymmentä vuotta täyttäneiden opettajien määrä ja prosentuaalinen osuus vapaan sivistystyön opettajista vuonna 2019

TAULUKKO NRO 9.

Naisten määrä ja prosentuaalinen osuus kyselyyn osallistuneista opettajista maakunnittain 2019

TAULUKKO 1. VAPAAN SIVISTYSTYÖN PÄÄTOIMISTEN OPETTAJIEN OPETTAJAKELPOISUUS OPPILAITOSTYYPEITTÄIN VUOSINA 2002-2019

Oppilaitostyyppi	2019			2016			2013			2010			2008			2005			2002		
	Opettajien lukumäärä tiedonkeruussa	Muodollisesti kelpoiset opettajat		Opettajien lukumäärä tiedonkeruussa	Muodollisesti kelpoiset opettajat		Opettajien lukumäärä tiedonkeruussa	Muodollisesti kelpoiset opettajat		Opettajien lukumäärä tiedonkeruussa	Muodollisesti kelpoiset opettajat		Opettajien lukumäärä tiedonkeruussa	Muodollisesti kelpoiset opettajat		Opettajien lukumäärä tiedonkeruussa	Muodollisesti kelpoiset opettajat		Opettajien lukumäärä tiedonkeruussa	Muodollisesti kelpoiset opettajat	
		lkm	%		lkm	%		lkm	%		lkm	%		lkm	%		lkm	%		lkm	%
Kansalaisopistot	519	450	87	702	591	84 %	864	729	84 %	943	789	84 %	876	715	82 %	1126	776	69 %	1039	792	76 %
Kansanopistot	327	270	83	375	297	79 %	482	322	67 %	495	315	64 %	468	298	64 %	413	247	60 %	478	282	59 %
Liikunnan koulutuskeskukset	39	33	85	...	...	...	46	28	61 %	62	26	42 %	69	30	43 %	52	27	52 %	52	17	33 %
Opinto-keskukset	12	9	75	...	...	...	28	17	61 %	45	26	58 %	41	26	63 %	39	21	54 %	65	23	35 %
Muut oppilaitokset	99	87	88																		
Yhteensä	996	849	85	...	...	82 %	1420	1096	77 %	1545	1156	75 %	1454	1069	74 %	1630	1071	66 %	1634	1114	68 %

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu
Vastausprosentti vuonna 2019 oli 48,1 %.

**TAULUKKO 2. NAISTEN OSUUS TEHTÄVÄTYYPIN MUKAAN VUONNA 2019.
(KANSALAIPOISTOT JA KANSANOPISTOT)**

Tehtävätyyppi	Oppilaitostyyppi								
	Kansalaisopistot			Kansanopistot			Yhteensä		
	lkm	Nainen lkm	Nainen %	lkm	Nainen lkm	Nainen %	lkm	Nainen lkm	Nainen %
Rehtori, johtaja	96	63	65,6	42	18	42,9	138	81	58,7
Apulaisrehtori, aluerehtori, vararehtori	21	15	71,4	24	18	75,0	45	33	73,3
Opettaja, linjajohtaja, lehtori	294	243	82,7	240	174	72,5	534	417	78,1
Päätoiminen tuntiopettaja	90	75	83,3	12	12	100,0	102	87	85,3
Muu	15	9	60,0	9	6	66,7	24	15	62,5
Yhteensä	516	405	78,5	327	228	69,7	843	633	75,1

Oppilaitostyyppien osuus kaikista

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu
Vastausprosentti vuonna 2019 oli 48,1 %.

**TAULUKKO 3. KANSALAIPOISTOJEN JA KANSANOPISTOJEN PÄÄTOIMISTEN
OPETTAJIEN OPETTAJAKELPOISUUS TEHTÄVÄTYYPIN MUKAAN VUONNA 2019**

Oppilaitostyyppi	Tehtävätyyppi vapaan sivistystyön oppilaitoksessa	Opettajien lukumäärä tiedonkeruussa	Muodollisesti kelpoiset opettajat lkm	Muodollisesti kelpoiset opettajat %
Kansalaisopistot				
	Rehtori, johtaja	96	90	93,8
	Apulaisrehtori, aluerehtori, vararehtori	21	21	100,0
	Opettaja, linjajohtaja, lehtori	294	273	92,9
	Päätoiminen tuntiopettaja	90	51	56,7
	Muu	15	12	80,0
	Yhteensä	519	450	86,7
Kansanopistot				
	Rehtori, johtaja	42	36	85,7
	Apulaisrehtori, aluerehtori, vararehtori	24	24	100,0
	Opettaja, linjajohtaja, lehtori	240	198	82,5
	Päätoiminen tuntiopettaja	12	9	75,0
	Muu	9	6	66,7
	Yhteensä	327	270	82,6

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu
Vastausprosentti vuonna 2019 oli 48,1 %.

TAULUKKO 4. KANSALAIPOISTOJEN JA KANSANOPISTOJEN PÄÄTOIMISTEN OPETTAJIEN OPETTAJAKELPOISUUS KOULUTUSALOITTAIN VUONNA 2019, (%)

	Kansalaisopistot	Kansanopistot
Maahanmuuttajien opetus	80,0	87,5
Humanistinen ja kasvatusala	90,5	95,7
Kulttuuriala	89,5	64,3
Yht.tieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	xx	75,0
Luonnontieteiden ala	100,0	100,0
Tekniikan ja liikenteen ala	75,0	60,0
Luonnonvara- ja ympäristöala	xx	xx
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	72,7	75,0
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	xx	100,0
Muu koulutus	xx	xx
Yhteensä	86,7	82,6

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu
Vastausprosentti vuonna 2019 oli 48,1 %.
xx) Suojattu tietosuojasystä. Opettajien lukumäärä 5 tai vähemmän.

TAULUKKO 5. VAPAAN SIVISTYSTYÖN OPETTAJISTON IKÄJAKAUMA TEHTÄVÄTYYPEITTÄIN VUONNA 2019

	alle 30-vuotiaat	30–39-vuotiaat	40–49-vuotiaat	50–59-vuotiaat	Vähintään 60-vuotiaat
Rehtori	1,1	5,0	25,0	48,3	20,6
Apulaisrehtori, alurehtori, vararehtori	3,0	13,3	30,0	35,0	21,7
Opettaja, lehtori, suunnittelijaopettaja	3,0	16,7	26,1	35,5	18,7
Päätoiminen tuntiopettaja	3,3	22,3	29,8	29,8	14,9
Muu tai tuntematon	0,0	13,0	17,4	52,2	17,4
Yhteensä	2,4	15,0	26,2	37,8	18,7

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu
Vastausprosentti vuonna 2019 oli 48,1 %.

TAULUKKO 6. OPETTAJAN ENITEN OPETTAMA AINE VAPAASSA SIVISTYSTYÖSSÄ 2019

	Opettajien lukumäärä (tiedonkeruussa)	Muodollisesti kelpoiset	Muodollisesti kelpoisten osuus vastanneista
	192	165	85,90 %
Äidinkieli, suomi toisena kielenä	63	54	85,70 %
Äidinkieli, ruotsi toisena kielenä	12	12	100,00 %
Suomalainen yhteiskunta- ja työelämä tieto	9	9	100,00 %
Muu maahanmuuttajille tarkoitettu opetus	6	6	100,00 %
Luku- ja kirjoitustaidon opetus, suomi	15	12	80,00 %
Luku- ja kirjoitustaidon opetus, ruotsi	xx	xx	xx
Vapaa-aika ja nuorisotyö	xx	xx	xx
Kielitieteet	60	54	90,00 %
Historia ja arkeologia	6	6	100,00 %
Filosofia	xx	xx	xx
Kasvatustieteet ja psykologia	12	12	100,00 %
Opetus- ja kasvatustyö	24	21	87,50 %
Teologia	12	9	75,00 %
Muu humanistisen ja kasvatustieteiden koulutus	30	30	100,00 %
Käsi- ja taideteollisuus	90	78	86,70 %
Viestintä- ja informaatiotieteet	12	9	75,00 %
Kirjallisuus	xx	xx	xx
Teatteri ja tanssi	27	21	77,80 %
Musiikki	93	84	90,30 %
Kuvataide	66	60	90,90 %
Kulttuurin ja taiteiden tutkimus	xx	xx	xx
Muu kulttuurialan koulutus	9	6	66,70 %
Liiketalous ja kauppa	xx	xx	xx
Hallinto	xx	xx	xx
Sosiaalitieteet	xx	xx	xx
Oikeustiede	xx	xx	xx
Muu yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan koulutus	12	9	75,00 %
Matematiikka	24	24	100,00 %
Tietojenkäsittely	15	12	80,00 %
Fysiikka	6	6	100,00 %
Kemia	xx	xx	xx
Biologia	6	6	100,00 %
Maantiede	xx	xx	xx
Muu luonnontieteiden alan koulutus	xx	xx	xx
Arkkitehtuuri ja rakentaminen	xx	xx	xx
Kone-metalli- ja energiatekniikka	xx	xx	xx
Tieto- ja tietoliikennetekniikka	21	9	42,90 %
Graafinen viestintätekniikka	xx	xx	xx
Prosessi-, kemian- ja materiaalitekniikka	xx	xx	xx
Tekstiili- ja vaatetustekniikka	27	27	100,00 %
Ajoneuvo- ja kuljetustekniikka	xx	xx	xx
Tuotantotalous	xx	xx	xx
Muu tekniikan ja liikenteen alan koulutus	6	6	100,00 %
Maatilatalous	xx	xx	xx

	Opettajien lukumäärä (tiedonkeruussa)	Muodollisesti kelpoiset	Muodollisesti kelpoisten osuus vastanneista
	192	165	85,90 %
Puutarhatalous	xx	xx	xx
Luonto- ja ympäristöala	xx	xx	xx
Muu luonnonvara- ja ympäristöalan koulutus	xx	xx	xx
Sosiaali- ja terveysala	xx	xx	xx
Terveysala	xx	xx	xx
Sosiaali- ja terveysala (alojen yhteiset ohjelmat)	xx	xx	xx
Kuntoutus ja liikunta	51	36	70,60 %
Muu sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan koulutus	21	15	71,40 %
Majoitus- ja ravitsemisala	xx	xx	xx
Kotitalous- ja kuluttajapalvelut	9	9	100,00 %
Puhdistuspalvelut	xx	xx	xx
Muu opetusministeriön hallinnonalan ulkopuolella järjestettävä koulutus	6	6	100,00 %
Muu opetusministeriön hallinnonalalla järjestettävä koulutus	xx	xx	xx
Yhteensä	996	849	85,20 %

Lähde: Tilastokeskus - Vipunen - Opetushallinnon tilastopalvelu
Vuonna 2019 vastausprosentti oli vapaan sivistystyön osalta 48,1 prosenttia
xx) suojattu tietosuojasystä. Opettajien lukumäärä 5 tai vähemmän.

TAULUKKO 7. VAPAAN SIVISTYSTYÖN OPETTAJISTON KELPOISUUS MAAKUNNITTAIN 2019

	Opettajien lukumäärä (tiedonkeruussa)	Muodollisesti kelpoiset	Muodollisesti kelpoisten osuus vastanneista
Uusimaa	216	183	84,70 %
Varsinais-Suomi	63	54	85,70 %
Satakunta	27	27	100,00 %
Kanta-Häme	27	21	77,80 %
Pirkanmaa	75	60	80,00 %
Päijät-Häme	36	33	91,70 %
Kymenlaakso	27	21	77,80 %
Etelä-Karjala	12	9	75,00 %
Etelä-Savo	48	39	81,30 %
Pohjois-Savo	57	48	84,20 %
Pohjois-Karjala	36	27	75,00 %
Keski-Suomi	78	75	96,20 %
Etelä-Pohjanmaa	57	42	73,70 %
Pohjanmaa	42	39	92,90 %
Keski-Pohjanmaa	18	18	100,00 %
Pohjois-Pohjanmaa	90	84	93,30 %
Kainuu	21	18	85,70 %
Lappi	51	42	82,40 %
Yhteensä	996	849	85,20 %

Lähde: Tilastokeskus - Vipunen - Opetushallinnon tilastopalvelu
Vastausprosentti vuonna 2019 oli 48,1 %.

TAULUKKO 8. VÄHINTÄÄN VIISIKYMMENTÄ VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN OPETTAJIEN MÄÄRÄ JA PROSENTUAALINEN OSUUS VAPAAN SIVISTYSTYÖN OPETTAJISTA VUONNA 2019

	Opettajien lukumäärä tiedonkeruussa	Vähintään 50-vuotiaat opettajat	Vähintään 50-vuotiaat opettajat %
Uusimaa	216	117	54,2
Varsinais-Suomi	63	33	52,4
Satakunta	27	21	77,8
Kanta-Häme	27	18	66,7
Pirkanmaa	75	45	60,0
Päijät-Häme	36	18	50,0
Kymenlaakso	27	15	55,6
Etelä-Karjala	12	9	75,0
Etelä-Savo	48	36	75,0
Pohjois-Savo	57	30	52,6
Pohjois-Karjala	36	24	66,7
Keski-Suomi	78	39	50,0
Etelä-Pohjanmaa	57	33	57,9
Pohjanmaa	42	21	50,0
Keski-Pohjanmaa	18	12	66,7
Pohjois-Pohjanmaa	90	45	50,0
Kainuu	21	12	57,1
Lappi	51	39	76,5
Yhteensä	996	564	56,6

Lähde: Tilastokeskus - Vipunen - Opetushallinnon tilastopalvelu
Vastausprosentti vuonna 2019 oli 48,1 prosenttia

TAULUKKO 9. NAISTEN MÄÄRÄ JA PROSENTUAALINEN OSUUS KYSELYYN OSALLISTUNEISTA OPETTAJISTA MAAKUNNITTAIN 2019

	Opettajien lukumäärä (tiedonkeruussa)	Opettajista naisia	naisten %-osuus opettajista
Uusimaa	216	147	68,1
Varsinais-Suomi	63	42	66,7
Satakunta	27	24	88,9
Kanta-Häme	27	15	55,6
Pirkanmaa	75	51	68,0
Päijät-Häme	36	27	75,0
Kymenlaakso	27	21	77,8
Etelä-Karjala	12	9	75,0
Etelä-Savo	48	36	75,0
Pohjois-Savo	57	48	84,2
Pohjois-Karjala	36	27	75,0
Keski-Suomi	78	60	76,9
Etelä-Pohjanmaa	57	42	73,7
Pohjanmaa	42	33	78,6
Keski-Pohjanmaa	18	12	66,7
Pohjois-Pohjanmaa	90	66	73,3
Kainuu	21	15	71,4
Lappi	51	39	76,5
Yhteensä	996	723	72,6

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu
Vastausprosentti vuonna 2019 oli 48,1 %.

Verkkajulkaisu
ISBN 978-952-13-6702-1
ISSN 1798-8926

Opetushallitus
www.oph.fi